

Verslag van de Informatieve commissie Ruimte, Groen en Water van 4 september 2019

Voorzitter:

mw. S.F. van Ulzen

Aanwezig:

mw. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), ir. R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), mw. W.A. de Boer-Leijnsma (PvdA), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. F. Demir (DENK), H. van Deún (PVV), mw. M. van Elteren (GroenLinks), M.R. Fiscalini (FvD), mw. J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), mw. N. de Haan (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), A.R.S. Karatas (GroenLinks), mw. N.A. Krijgsman MA MSc (PvdA), mw. O. de Man (VVD), mw. H.J. Rikkoert (MSc), R. Schalkwijk (50PLUS), A.G. van Schie (VVD), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), H.O. Suna (PvdA), mw. L.E. Veen (D66), mw. T.M.A. Vrielink (GroenLinks), C. Westerlaken (CDA), W.J.A. Weyers (FvD), mw. ir. M. de Widt (D66) en J.C. van Wijk (FvD)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. M.L. Engelsman (griffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. Opening en algemeen

1.1 Vaststellen agenda

De voorzitter, mevrouw [Van Ulzen](#), opent de vergadering van de informatieve commissie RGW. De commissieleden hebben de opwaarderingvoorstellen ontvangen. De technische vragen zijn schriftelijk beantwoord door de gedeputeerden. De beantwoording van de vragen van de PvdA over de uitbreiding van het Ronald Mc Donald Huis zijn voor de fractie afdoende beantwoord. Agendapunt 2.1 vervalt daarmee, op een mededeling van de gedeputeerde na. De agenda wordt, met inbegrip van deze wijziging, vastgesteld.

1.2 [Verslag informatieve commissie Ruimte, Groen en Water](#)

Het verslag van 19 juni 2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3 Verslag geheime gedeelte RGW 19 juni 2019

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Opgewaardeerde stukken

2.1 [Ingekomen brief bestuur van de Buurtschap Amelisweerd-Rhijnauwen](#) uitbreiden Ronald Mc Donaldhuis buiten de rode contour

Gedeputeerde [Van Essen](#) heeft geconcludeerd dat de beantwoording van de vragen van de PvdA voldoende duiding geeft. Het is een echt dilemma: een goede locatie voor het belangrijke Ronald McDonald Huis en daarnaast de contouren, open landschappen en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het gebied. De gedeputeerde stelt voor om op korte termijn een werkbezoek in het Science Park te organiseren in het kader van de ambities van de universiteit en het UMC. Ter plaatse kan dan de opgave rond het Ronald McDonald Huis worden bekeken. De Staten zullen vooraf een Statenbrief ontvangen over de kwestie.

Mevrouw [De Boer](#) dankt de gedeputeerde voor de goede beantwoording van de vragen. Zij zou een werkbezoek zeer op prijs stellen omdat hier veel speelt.

2.2 [SB woondeal Regio Utrecht](#)

Dit punt is opgevaardeerd door SP, VVD, ChristenUnie, GroenLinks en PvdA. De [voorzitter](#) wijst erop dat de motivaties in de agenda zijn opgenomen. Zij vraagt de partijen of zij hier iets aan willen toevoegen.

De heer Schipper stelt dat de urgentie om iets aan de woningnood te doen breed gevoeld wordt. De SP twijfelt eraan of de Woondeal een oplossing is. Er wordt veel gesproken over 'intenties', 'streven naar' en 'onderzoek' terwijl er nauwelijks geld tegenover staat, ook niet voor de infrastructurele aanpassingen en het openbaar vervoer. Er wordt onderzoek aangekondigd naar zaken die in enkele regiogemeenten al staande praktijk zijn, zo is de koppeling van huurprijs aan woonoppervlakte in de middenhuur sinds 2016 al staand beleid in de gemeente Utrecht. Waarom zou dit onderzocht moeten worden? Ook stelt de verwijzing naar 'Samen voor Overvecht' als lichtend voorbeeld spreker persoonlijk niet gerust.

Verder wordt reeds bestaand beleid beschreven. Er wordt gesproken over een samenwerking om vraag en aanbod naar studenten- en jongerenhuisvesting in beeld en in evenwicht te brengen. Een onderzoek naar de knelpunten in studentenhuisvesting: om anno 2019 te onderzoeken waarom er te weinig woningen voor studenten en jongeren zijn, voegt niet echt wat toe.

De vraag is wat de inzet van GS daadwerkelijk wordt. Op pagina 8 van de Woondeal wordt gesteld dat het noodzakelijk is dat nagenoeg alle bestaande woningbouwplannen tot 2025 in volle omvang gerealiseerd worden. Dat is nogal wat als men kijkt naar de verdere tekst. De vraag is dan welke publiekrechtelijke of andere instrumenten de provincie gaat inzetten om echt regie te voeren op de nakoming van die afspraken. In hoeverre is de provincie bereid om daarin door te zetten? Is het de bedoeling dat er een inpassingsplan komt zodat de juiste woningen op de juiste plek komen? In het verleden zag men dat van convenanten, bijvoorbeeld de BRU, niets terecht komt.

Op pagina 5 en 6 worden mogelijke maatregelen genoemd. Het is niet duidelijk wat beprijzing van mobiliteit betekent, zo is de SP tegen het duurder maken van bus en tram want er moeten juist meer mensen gebruik van gaan maken. Hij hoort graag de bevestiging van de gedeputeerde dat dit niet een goed idee is. Ook wordt als mogelijke maatregel genoemd het inzetten van de provinciale opcenten. Hierover is eerder gesproken, de SP staat achter het vragen van een kleine bijdrage van de automobilist aan een beter en fijnmaziger openbaar vervoer. Ook hier vraagt hij wat GS gaan doen. De SP hoort graag wat een aanpassing van de systematiek van de verhuurderheffing inhoudt. Is dit een kleine verzachting of het afschaffen en omzetten in een investeringsfonds voor sociale woningbouw? Dit laatste heeft zijn voorkeur.

Mevrouw De Man vraagt op welke manier de lijst tot stand is gekomen. De projecten die er nu liggen maken 30% uit van de opgaven van de provincie. Is de lijst in beton gegoten of biedt hij ook ruimte aan aanvullende projecten? Door de sterk veranderende ruimtelijk ordening op dit moment is het denkbaar dat pilotprojecten over bijvoorbeeld tijdelijke woningbouw worden toegevoegd. Er zijn gemeenten die daarmee willen experimenteren. Dat zijn nieuwe vormen, die bij deze woningnood misschien door de provincie gestimuleerd kunnen worden.

Het is een positieve Woondeal, maar het is lastig om slagkracht te krijgen. Als de provincie het goede voorbeeld geeft, volgt er misschien meer.

Mevrouw Rikkoert vindt het positief dat de samenwerking wordt gezocht om een dergelijk belangrijk en nijpend thema aan te pakken.

Zij wil twee van de al gestelde vragen benadrukken:

- Welke rol ziet de gedeputeerde voor de provincie bij de uitvoering van de Woondeal?
- In hoeverre zijn of worden de Staten hierbij betrokken en op welke wijze worden zij, met kaderstellende en controlerende taak, optimaal betrokken en geïnformeerd de komende periode? Deze vraag stelt zij ook aan de andere fracties.

Mevrouw De Jong vindt de Woondeal een belangrijk document. Iets doen aan de woningnood is een van de grootste uitdagingen. Het is goed dat drie bestuurslagen de koppen bij elkaar steken. Zij heeft vragen bij de rol van het Rijk. De provincie kan met ideeën komen, maar zij ziet dit somber in als het Rijk de mogelijkheden van de coöperaties niet verruimt om in het middensegment te bouwen.

Als er geen regelgeving komt om de grote speculatie rond de huidige woningen in het lage en middensegment tegen te gaan, gaat het niet lukken. Zij hoort graag de mening van GS hierover. Het stuk richt zich met name op het lage en middensegment. Op pagina 10 staat dat de bijdrage van de provincie een challenge is. Zij vraagt wat hier de bedoeling is.

Het biedboek voor het bouwen in het middensegment kwam naar voren en zij vraagt wat de relatie met het biedboek is.

Haar fractie heeft al geïnformeerd naar hoe het staat met een Woondeal met de regio Amersfoort. Hierover is gesproken in de Kamer.

In het antwoord op de opwaardering wordt gezegd, waar zij vraagt naar accenten en prioriteiten, dat het maatwerk is. Dat is duidelijk. Maar mevrouw De Jong gaat ervan uit dat de provincie opteert voor wat er in het coalitieakkoord staat en dat er prioriteit gelegd wordt bij het lage en middensegment.

Dan kan er ook maatwerk zijn zoals Utrecht dit heeft gedaan voor de studenten. Zij vraagt of zij ervan uit kan gaan dat de inbreng van de provincie is dat het om het lage en middensegment gaat.

In het stuk worden duurzaamheid, energietransitie, aardgasvrije wijken genoemd. Toch zijn die elementen onderbelicht. In deze tijd kan echter niet gebouwd worden zonder aandacht voor duurzaamheid, voor het aardgasvrij maken. In tegenstelling tot de heer Schipper ziet zij de energietransitie als mogelijkheid om iets te doen aan sociaal wijkbeheer.

De heer Suna memoreert dat de woningproblematiek twintig tot dertig jaar geleden actueel was en dat hij dit de komende dertig jaar zal blijven. De nood van lage en middenklassen is urgent daarbij. In de afgelopen jaren is de situatie door wet- en regelgeving alleen maar slechter geworden. Hij vraagt zich dan ook af of de Woondeal een bijdrage zal leveren.

Hij sluit zich aan bij de heer Schipper en vraagt wat er gaat gebeuren rond de verhuurdersheffing.

Het gaat zijn fractie om de functionaliteit en betaalbaarheid van de woningmarkt. Hij vroeg naar de middelen die hiervoor beschikbaar komen en de juridische gebondenheid ervan. Uit de beantwoording proeft hij dat met de Woondeal een intentie wordt uitgesproken, voor de rest is het de vraag of de doelen gerealiseerd worden. Klopt deze aanname?

Hij hoort graag in hoeverre woningbouwcoöperaties worden betrokken bij de categorie woningbouw en bijvoorbeeld bij de plekken waar gebouwd moet worden, zodat zij huurwoningen gaan realiseren in die categorieën. Er is een redelijk aantal koopwoningen maar er is schaarste in met name middenhuur woningen. Wordt daar nadrukkelijk aandacht aan besteed bij de uitwerking van de Woondeal?

Gedeputeerde Van Muilekom vindt het positief om te horen hoe de problematiek rond de woningmarkt leeft. Alle fracties hebben de vraag hoe hier beweging in komt.

De vraagstukken die leven op de woningmarkt zijn de tekorten, het aantal woningen in het middensegment en de complexiteit van versnelling. De uitspraken van de Raad van State rond stikstof maken dit niet makkelijker.

De gedeputeerde is blij met de Woondeal, met name omdat dit een manier is om de problematiek in de provincie bij het Rijk onder de aandacht krijgen. De provincie Utrecht profileert de problemen rond de woningmarkt soms slecht. De provincie heeft het Rijk hierbij nodig. Het ministerie van BZK wil nadrukkelijk goed aangehaakt zijn bij de Woondeal van de U-16 gemeenten en voelt zich betrokken bij de problematiek van de woningmarkt in de provincie Utrecht. Als de provincie goed de visie en ambities, urgenties en problemen naar voren brengt, is het goed dat dit landt op het ministerie. In de Tweede Kamer werden de afgelopen maanden vragen gesteld over de woningmarkt. GS constateerden dat het beeld van de provincie Utrecht soms te beperkt is. Gedeputeerde Van Essen is vanuit de Omgevingsvisie en het RO-instrumentarium bij de problematiek betrokken. Het tweede punt is dat wonen niet alleen het belangrijkste is, het gaat ook om een goed woon-, leef- en werkklimaat. Hoe zorgen wij ervoor dat, als men iets met wonen wil doen op bepaalde plekken, de omgeving aantrekkelijk blijft? GS willen prioriteit geven aan woningbouwontwikkeling binnen de rode contour. Dat is soms heel complex, soms ook duurder. Er is veel expertise nodig. De klimaatvraagstukken moeten behandeld worden en de verduurzaming moet een plek krijgen.

Het mooie is dat het erg leeft in de U-16 gemeenten om dit met elkaar handen en voeten te geven, met de provincie en met het ministerie. Met name het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wil goed aangehaakt zijn. Dit ministerie kijkt goed naar groenere opgaven om de stad én naar het groen in de stad. In die zin heeft de Woondeal nut.

De hoeveelheid geld is beperkt.

Men is al drie jaar bezig met de Actieagenda Woningmarkt. In de Woondeal zijn zaken die de provincie heeft opgepakt voor 100% opgenomen. Bij de Actieagenda - waarmee gemeenten worden ondersteund en discussies georganiseerd worden, waarbij een platform wordt geboden voor alle gemeenten, waar coöperaties en projectontwikkelaars hebben aangehaakt en waar nu ook ministeries hebben aangehaakt - zijn alle partijen bijeen die nodig zijn om iets voor elkaar te krijgen op de woningmarkt.

Wat het benodigde instrumentarium van het Rijk betreft: in de gesprekken over de Woondeal, ook met de minister, was te merken dat het antwoord op de verhuurdersheffing niet in deze kabinetsperiode zal komen. Er moet nog een discussie gevoerd worden over de vraag welk instrumentarium de provincie nodig heeft van het Rijk. De verhuurdersheffing zou goed gebruikt kunnen worden voor middelen om de complexe binnenstedelijke opgave goed voor elkaar te krijgen, met de binnenstedelijke vernieuwing.

Op het gebied van het openbaar vervoer werden andere instrumenten genoemd. Hier wordt naar gekeken, maar de instrumenten komen ook aan bod in de landelijke discussie. Het woord kilometerheffing is wel eens gevallen. Het zijn instrumenten die volop in ontwikkeling zijn, maar het zijn geen instrumenten die in het kader van de Woondeal worden ingezet. Dat gebeurt op andere plekken.

In reactie op de vraag naar het instrumentarium dat ingezet wordt, laat de gedeputeerde weten dat nadrukkelijk gekeken wordt naar hoe alle acties in een gezamenlijk programma kunnen worden opgenomen. Dat zijn niet alleen onderzoeken, er wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar hoe men versnelling bereikt op versnellingslocaties. Een belangrijk onderdeel van de Woondeal, en van de Actieagenda, is hoe gemeenten geholpen worden om de zachte plannen hard te krijgen. Er zijn de nodige plannen in de provincie, maar veel ervan zijn nog niet hard en zijn nog niet in bestemmingsplannen vastgelegd. De gemeenten hebben behoefte om hier iets aan te doen. Dit heeft ook met programmering te maken, er moeten goede prioriteiten worden gesteld.

Wat het inpassingsplan betreft, heeft de gedeputeerde bijna geen gemeente gesproken die zegt niet met plannen te willen werken. De discussies over gemeenten die buiten de rode contour willen bouwen worden gevoerd in het kader van de Omgevingsvisie. Het heeft veel te maken met de 50% aan betaalbare woningen, wat in het coalitieakkoord is opgenomen, en met de vraag waar hoeveel woningen komen. Dit kan worden opgenomen in de Omgevingsverordening. De komende week is er een bijeenkomst over de Omgevingsvisie en de rode contour met vooral discussies over de vraag hoe hier verder invulling en sturing aan gegeven kan worden.

De heer Schipper stelt dat het noodzakelijk is dat de plannen uit de Woondeal in 2025 ook werkelijk uitgevoerd worden. De gedeputeerde spreekt over overleggen, over hoe afspraken harder gemaakt kunnen worden. Spreker benadrukt dat 2025 kort dag is. Er zijn eerder uitspraken door de Staten gedaan over dat de provincie meer regie moet voeren. Dit is niet terug te horen.

Gedeputeerde Van Muilekom benadrukt dat GS toe willen naar een goede regionale woningbouwprogrammering. De provincie bouwt geen woningen, maar wil expliciet maken welke projecten er liggen en hoe er voor 2025 gebouwd kan worden. Als bij een project wordt nagegaan hoe men dit planologisch voor elkaar krijgt, dan is dit geen onderzoek. Op het moment dat de plannen hard zijn, kunnen de aanbestedingen komen vanuit de gemeente. Het zijn geen loze dingen, het zijn zaken die daar spelen.

Gedeputeerde Van Muilekom maakte een opmerking over een mogelijk actieplan van concrete dingen die gedaan gaan worden naar aanleiding van de Woondeal. De heer Hazeleger vraagt

wanneer dit verwacht wordt. In de Woondeal staan projecten, maar hij hoort graag wat de provincie concreet aan welke projecten gaat doen.

De komende maanden wordt een uitvoeringsprogramma/actieplan uitgewerkt. Gedeputeerde Van Muilekom ziet dit graag zo concreet mogelijk. Hij hoopt dat dit eind 2019 gereed zal zijn. Dit is een actieprogramma vanuit de Woondeal met de U-16 gemeenten.

Daarnaast zijn GS concreet bezig met de Actieagenda Woningmarkt. De gedeputeerde wil graag dat PS een werkbezoek aan Woerden brengen omdat daar te zien is dat men met concrete projecten bezig is om bij het OV-knooppunt bij het station een gebied te transformeren en naar woningbouw om te zetten. Met of zonder Woondeal werken GS in de hele provincie met de Actieagenda.

Mevrouw De Man vroeg of het een uitputtende lijst is. Dit is niet het geval. Het is een lijst van prioritaire projecten in de U-16. Als er een project is buiten de Actieagenda en GS menen dat dit een plek moet krijgen, dan wordt de toevoeging ervan geagendeerd.

Het college gaat bij de motorrijtuigenbelasting uit van een indexering. Bij de presentatie van de begroting voor 2020 en komende jaren zal het college met een voorstel komen om die wel of niet te verhogen.

Meerdere fracties spraken over het willen versnellen van projecten en over differentiatie op de woningmarkt. GS willen graag een regionale programmering en willen niet projecten ondersteunen met bijvoorbeeld koopwoningen boven de €400.000. Er is met de 50% een duidelijke ambitie neerzet. Dus daar waar de provincie acteert, is de 50% een doel dat bereikt moet komen.

Mevrouw De Man vraagt of in alle projecten die op de lijst staan en die nu voor de versnelling in aanmerkingen komen 50% betaalbare woningen zijn opgenomen.

Dit is voor een groot deel het geval. Gedeputeerde Van Muilekom herinnert eraan dat de lijst tot stand is gekomen voordat het nieuwe college is geïnstalleerd. Het zal wel de inzet van dit college zijn bij het uitvoeringsprogramma. Bijna alle gemeenten staan hier ook achter zijn van mening dat de mensen die buiten de boot vallen de mensen met kleinere beurzen zijn.

Mevrouw Veen vindt het verwarrend. De gedeputeerde spreekt over 'alle gemeenten', maar de Woondeal beslaat niet de hele provincie. Zij vraagt of dit betekent dat andere gemeenten die een probleem hebben met woningnood buiten de boot vallen.

Gedeputeerde Van Muilekom benadrukt dat de Woondeal gericht is op de U-16, de gemeenten rond de stad Utrecht. De Actieagenda Woningmarkt loopt al drie jaar en richt zich op de hele provincie. Daarin zitten middelen, menskracht en expertise. GS zijn dus al bezig met projecten in de gehele provincie. De Woondeal voor de U-16 is voor een groot deel wat GS al doen met de Actieagenda Woningmarkt, maar de betrokkenheid van het Rijk wordt eraan toegevoegd.

De gedeputeerde heeft van het ministerie van BZK nog niet definitief gehoord dat het ministerie heeft ingestemd met de Woondeal Amersfoort. Het ministerie denkt na over aparte projecten, maar een Woondeal Amersfoort is nog niet zeker.

De heer Weyers vraagt wat de deal nu is. Er moet versneld worden, er gaat ondersteund worden en daar is een deal voor gemaakt. Maar het versnellen gebeurt omdat er meer bevoegdheden zijn of omdat men over een som geld beschikt. De Woondeal leest vooral als een inventarisatie van wat er al was en daar zijn mooie woorden op geplakt. Spreker ziet geen nieuwe mogelijkheden om echt te kunnen versnellen de komende paar jaar.

Hij twijfelt niet aan de goede intenties van GS en de gemeenten. Maar het Rijk moet nog wel wat dingen doen en alles bij elkaar is er €2 miljoen voor een samenwerkingsverband en €0,5 miljoen om Airbnbs te weren. De versnelling zal niet snel plaatsvinden en hij vraagt de gedeputeerde aan te geven wat de echte versnelling van voor en na de Woondeal is.

De deal lijkt hem meer een ding voor de Bühne om te kunnen laten zien dat men het eens is.

Gedeputeerde Van Muilekom deelt mee dat er momenteel ook gewerkt wordt aan een Regiodeal. Dan spreekt men over een investering van tientallen miljoenen. Maar het gaat over een goede

samenwerking, soms heeft men de andere partijen gewoon nodig. Daarnaast gaat het over nieuw instrumentarium bij bijvoorbeeld discussies over verhuurdersheffing.

Het biedboek is onderdeel van de Actieagenda. Geprobeerd wordt om projecten te starten om tot goede woningen te komen in het middeldure segment. Het grote gevaar met middeldure woningen is dat het kleine woningen zijn waar €1.000 voor betaald moet worden.

Er zijn geen juridische consequenties. Wel worden programmering, middelen en partijen bij elkaar gezocht om zaken voor elkaar te krijgen.

Mevrouw Hoek wijst erop dat niet over de PIP, het Provinciaal Inpassingsplan, wordt gesproken. Dit heeft te maken met het transformeren van leegstaande kantoren naar woningen. In de lijst van de U-16 is te zien dat de Planetenbaan in Stichtse Vecht erin meegenomen is. Er is ook het plan Haagstede met 155 woningen en dit staat niet op de lijst. Ze vraagt hoe het biedboek zich verhoudt tot het PIP. Haagstede ligt in de oksel van de Zuilense Ring en de A2. Haar fractie hoort graag hoe dergelijke woonprojecten zich verhouden tot de uitspraken van de Raad van State over de PAS. Of komt dit bij het agendapunt PAS ter sprake?

De lijst van de U-16 komt ter sprake, maar het moet eigenlijk over de hele provincie gaan.

Gedeputeerde Van Muilekom zal bij dit agendapunt niet ingaan op de PAS en verwijst naar de informatiesessie.

Er is een Actieagenda Woningbouw voor de hele provincie, waarin veel meer projecten staan dan op dit lijstje. Bij de informatiebijeenkomst in november zal de gedeputeerde de Staten laten weten waar men actief is. In Woerden wordt aan drie, vier projecten gewerkt, in andere gemeenten nauwelijks. Een goede marketing is hierbij belangrijk.

Gedeputeerde Van Essen beantwoordt de vragen over duurzaamheid.

Op de vraag hoe de link is met het verduurzamen van woningen antwoordt hij dat het bij woningbouwprojecten raakt aan de duurzaamheidseisen voor nieuwbouw. Het Rijk eist dat alle nieuwbouw gasloos en bijna energieneutraal gebeurt. Hier zouden nog strengere eisen aan gesteld kunnen worden, sommige gemeenten doen dit. Bekeken wordt of de provincie hier wat in kan betekenen. Of dit met een convenant moet, met voorwaarden voor projecten waar de provincie co financiert of op een ander manier moet nog worden uitgewerkt.

Bij bestaande bouw ligt misschien wel een grotere opgave als het gaat om verduurzaming van de woningmarkt. Dat valt een beetje buiten het dossier woningbouw, maar is onderdeel van onder andere de Regionale Energie Strategie waarover later op de dag een informatiebijeenkomst is. De vraag hoe de provincie er versnelling in kan aanbrengen is onderdeel van het energieprogramma.

Mevrouw Broere krijgt het gevoel dit eerder gehoord te hebben. Acht jaar geleden zouden er 68.000 woningen gebouwd moeten worden. Zij meent dat daar niet veel van terecht kwam.

Zij is er voorstander van om, als er zo'n grote behoefte aan woningbouw is, iets aan de rode contouren te doen. Als dit niet meegenomen wordt in de overwegingen, gaat het weer mislukken. De link met het ruimtelijk beleid en met de invoering van de Omgevingswet kwam al ter sprake en gedeputeerde Van Essen herinnert eraan dat dit gesprek de volgende week gevoerd wordt. Hoe de systematiek rond Omgevingsvisie, Omgevingsverordening, programma's en regionale programmering wordt vormgegeven is voor de langere termijn cruciaal. Voor de korte termijn is de uitdaging hoe de plancapaciteit gebruikt gaat worden. Daarbij is de Woondeal een belangrijk instrument. Maar voor de langere termijn is het zeker een onderwerp van gesprek. Er is een motie over aangenomen en die wordt uiteraard uitgevoerd. Volgende week is er ook een informatiesessie om die systematiek met elkaar te verkennen. Voor het eind van het jaar komt hierover een Statenvoorstel als bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

Mevrouw Rikkoert herinnert aan de vraag van de ChristenUnie over de rol van PS rondom de Woondeal. Hoe zijn PS tevoren betrokken geweest in een kaderstellende rol en hoe gaan PS dit verder monitoren? Geven PS kaders mee, hebben PS een controlerende rol?

De voorzitter twijfelt of dit niet meer een onderwerp voor PS is. Na een kort overleg werd zojuist het voorstel naar voren gebracht om dit onderwerp te agenderen voor de sessie in Woerden. In overleg wordt bekeken op welke wijze het gesprek hierover gevoerd kan worden.

Mevrouw Rikkoert gaat hiermee akkoord. Zij vindt het van belang dat dit besproken wordt. Gedeputeerde Van Muilekom ziet het monitoren als een belangrijke rol van de provincie. Welke plannen zijn er, om hoeveel woningen gaat het, is het het goede programma? Als er geen duidelijk beeld van alle projecten over de provincie bestaat en er onduidelijkheid is bij het Rijk hierover, dan roept dit veel weerstand en irritatie op. De afspraak is gemaakt dat de monitoring goed in de steigers wordt gezet. Vervolgens kan de afspraak gemaakt worden hoe vaak GS PS erover informeren.

Mevrouw De Jong hoort graag een antwoord op haar vraag wat de challenge is. Ook vraagt zij hoeveel geld er naar Utrecht komt in het kader van de regiodeals.

Gedeputeerde Van Muilekom noemt de Regiodeals in de provincie, in het Groene Hart en Foodvalley. Hij zou graag de regio Amersfoort erbij betrekken en kijkt hoe hier ook een regiodeal van gemaakt kan worden omdat een aantal projecten ook bij de U-16 in beeld is. Men spreekt dan over bedragen van €20 tot €30 miljoen.

Hij is niet onder de indruk van de €1 miljoen in de Woondeal. Maar door de betrokkenheid kan men bij de Regiodeals tot grotere bedragen komen met elkaar.

Challenge betekent uitdagen. Niet alleen het uitdagen van de provincie maar soms ook het uitdagen van marktpartijen. Er is nu een challenge bij de middeldure huur. Degenen die daarmee aan het werk gaan, ontvangen extra geld om het project van de grond te krijgen, ook vanuit de Actieagenda. De provincie probeert partijen die dit oppakken te ondersteunen.

Na dit alles beluisterd te hebben, verwacht de heer Schipper dat de SP in de Statenvergadering weer een motie over de verhuurdersheffing indient. Gedeputeerde van Essen spreekt over verduurzaming van de bestaande voorraad woningen en over bijbouwen. Het geld is dus hard nodig als investering.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af en concludeert dat er veel belangstelling is voor het onderwerp, ook in Woerden zal erover gesproken worden.

2.3 SB Regiodeal Bodemdaling Groene Hart

Dit punt is opgevaardeerd door VVD en ChristenUnie. De motivaties zijn opgenomen in de agenda.

Mevrouw Van Gilse licht toe dat de VVD dit punt heeft opgevaardeerd omdat de fractie in de drainage van landbouwgrond een goede mogelijkheid ziet om de bodemdaling aan te pakken. In de Regiodeal kwam daarover niet veel terug, ook niet in de lijst met voorlopige projecten. Zij vraagt of erover nagedacht is om hiervoor een apart project te reserveren en wat de motivatie daarbij zou zijn.

Mevrouw De Haan memoreert dat er zojuist over een Woondeal is gesproken, eerder is Regiodeal Foodvalley besproken en er is nu een Regiodeal Bodemdaling. Buiten de vergadering wil de fractie nadenken over de deals. Ze roepen vragen op over democratische legitimiteit, over het aanhaken van PS en over het beïnvloeden van kaderstelling, over het betrokken zijn van PS op de inhoud maar ook bijvoorbeeld de vraag hoe het met de eigen urgentie gaat op het gebied van de aanpak van de bodemdaling. Zij zal de Staten later informeren over hoe de fractie hiermee verder wil.

De technische vragen over de Regiodeal Bodemdaling zijn beantwoord. De vraag blijft wel hoe de Regiodeal het beleid van de provincie kan versterken. De provincie, ook PS, is hierbij aan zet. Ook is de vraag hoe de Regiodeal zich verhoudt tot de prioriteitsstelling van de provincie.

Gedeputeerde Bruins Slot meent dat het goed is dat de Staten aandacht voor dit onderwerp hebben. Het tegengaan van bodemdaling is en wordt een belangrijk onderwerp. Het is niet alleen onderdeel

van eerdere discussies van de Staten en van de Visie Bodemdaling, maar er wordt ook gekeken naar het Klimaatakkoord.

Op de vraag van mevrouw Van Gilse over waterdrainage antwoordt de gedeputeerde dat de Regiodeal zich concreet richt op onderzoek, projecten en experimenten, het bijdragen aan een structurele kennisinfrastructuur en het bouwen aan een stevig netwerk met onderzoekers, bedrijfsleven, bewoners en overheden. De uitrol van onderwaterdrainage past niet binnen dit doel. Zuid-Holland heeft op dit vlak een voorstel ingediend, maar dat is om die reden afgewezen. Onderwaterdrainage is wel onderdeel van diverse projecten, waarbij meer fundamenteel onderzoek gedaan wordt naar de effecten ervan en hoe het deel kan uitmaken van het totaalpakket van andere maatregelen. Enkele voorbeelden van wat de provincie verder concreet doet met onderwaterdrainage zijn Groot Wilnis-Vinkeveen, waar onderwaterdrainage en onderzoek plaatsvindt, de polders Kortrijk en Kockengen en Zegveld.

Mevrouw De Haan stelt een bredere vraag aan de Staten en het college, namelijk hoe het zit met de democratische legitimatie van de Regiodeal, hoe de verantwoording daar wordt ingevuld. Dit is een terechte vraag. Het is goed om te kijken hoe dit verder uitgewerkt wordt. De Regiodeal is bijzonder omdat het een nieuw instrument is vanuit het Rijk naar provincies en gemeenten. De gedeputeerde merkt dat de invulling door het Rijk nog een zoektocht is.

Deze vraag sluit aan bij de vraag van mevrouw Van Gilse over hoe ervoor gezorgd wordt dat dit aanhaakt bij het huidige beleid. In de Visie Bodemdaling van de provincie Utrecht is de ambitie 'in het veengebied streven naar een economisch rendabel landbouwgebruik met een maatschappelijk aanvaardbare bodemdaling en dan ook voldoende kansen voor realisatie van maatschappelijke opgaven.' De aanpak die hiervoor nodig is, is in vieren gedeeld: kennisontwikkeling, stimulering en regelgeving, bewustwording en samenwerking en gebiedsontwikkeling. Als men dan kijkt naar in hoeverre de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart aansluit bij de doelstellingen van de provincie, dan kan men op kennisontwikkeling zeggen dat de Regiodeal een structurele proeftuin in kennisinfrastructuur moet opleveren voor toepassingsgerichte kennis. Ook de resultaten vormen bouwstenen voor handelingsperspectief voor diverse beleidsterreinen. Als het gaat om stimuleren dan gaat het om het doen van onderzoeksprojecten en experimenten, waardoor inwoners en ondernemers zien wat en waarom de provincie meet en welke handelingsperspectieven er daarop zijn. Daarom wordt ook gebouwd aan een netwerk over de grenzen van de provincie heen. Mevrouw De Haan vroeg naar de prioriteitsstelling. De bijdrage van de provincie in de Regiodeal onderstreept de ambitie van de provincie met de vaststelling van de Visie Bodemdaling in 2018. Er loopt een aantal projecten, ook in de Agenda Vitaal Platteland, waarbij gewerkt wordt aan het afremmen van bodemdaling, onder andere door onderwaterdrainage en het onderzoek naar de kansrijkheid van natte teelten, bijvoorbeeld in Marickeland. De gedeputeerde verwacht dat ook in het kader van het Klimaatakkoord, dat een verdere uitwerking van het Rijk moet krijgen, deze specifieke opgaven meer nadruk krijgen, los van de politieke aandacht en het feit dat de Staten hier al intensief mee bezig zijn geweest.

Mevrouw Hoek wijst erop dat de verstening in het Groene Hart meespeelt bij bodemdaling, drainage en degelijke. De verstening is het meest toegenomen in Woerden, waar een kwart van de gemeente voller is geworden met huizen, bedrijventerreinen en wegen. Zij vraagt of dit meegenomen wordt in de beschouwingen en plannen. Het gebeurt op meer plaatsen, in Kockengen is een heel kwadrant bijgebouwd. De ophoging is daar al bijna weer tenietgedaan door een woonwijk. Hoe wordt omgegaan met de behoefte aan woningbouw en de problemen van de grondalding?

Mevrouw De Haan stelt een vervolgvraag op het antwoord van de gedeputeerde. Er is een Visie Bodemdaling vastgesteld. Op de Termijnagenda staat dat er een uitvoeringsprogramma in de maak is. Zij vraagt of bekend is binnen welke termijn dat naar de Staten komt. Het is voor haar een prangende vraag hoe de projecten uit de Regiodeal zich verhouden tot het uitvoeringsprogramma en of wat buiten de Regiodeal valt met grotere aandacht in het eigen uitvoeringsprogramma komt.

Mevrouw Broere roept op om de mensen die het aangaat erbij te betrekken. De boeren klagen erover dat zij niet gehoord worden. Zij heeft dit vaker naar voren gebracht. Zondag 1 september heeft Omroep Friesland een bijzonder mooie documentaire uitgezonden over de bodemdaling in Friesland.

De griffier, mevrouw Engelsman, zegt toe de link van het programma door te sturen naar PS en GS.

De Regiodeal richt zich onder meer op onderzoek en kennis, kennisontwikkeling en gebiedsontwikkeling. Het is voor mevrouw Van Gilse nog onduidelijk waarom onderwaterdrainage niet past binnen dit doel.

Het heer Weyers meent dat men moet oppassen als het Rijk een deal aanbiedt, betrokkenen willen dan op de foto met regionale en lokale bestuurders, vaak achter een groot bord met een viltstift. Er is €10 miljoen, het is vooral procesgeld. Dit lijkt hem goed nieuws voor consultants. Er wordt weer geïnventariseerd. Daar zullen ongetwijfeld goede inzichten en rapporten uit komen en de kennis wordt opgebouwd. Op enig moment moet de schop in de grond of de drainage gaan werken. Hopelijk zit er een goed bedrijfseconomisch en meer macro-economisch plaatje bij over wat dit betekent voor het gebied.

Bij dit soort deals, Woondeal en Regiodeal Bodemdaling, zouden de verwachtingen gemanaged moeten worden. Er wordt veel gepraat, onderzocht en kennis opgebouwd. Maar in de koppeling met het uitvoeringsprogramma wordt het meestal stil, tot een volgend voorstel voor een deal zich aandient vanuit Den Haag. Dat is niet goed voor de inwoners en bedrijven in Utrecht.

Mevrouw Vrieling wijst erop dat in de Visie Bodemdaling de ambitie nog 25-30% in 2030 was. In het coalitieakkoord is 50% afgesproken. Zij vraagt of de gedeputeerde mogelijkheden ziet om de verscherpte ambitie in te brengen in de projecten.

De heer Hazeleger is optimistischer over het plan dan FvD. Het Veenweiden Innovatiecentrum heeft vaak laten zien te kunnen innoveren. Het is goed dat hiervoor geld beschikbaar komt. Spreker is voorstander van onderwaterdrainage, maar het is goed dat hier echt nieuwe dingen worden ontwikkeld waarbij de uitrol in andere programma's past.

De SGP sluit zich aan bij de ChristenUnie. Zo is er uitgebreid gesproken over de Regiodeal Foodvalley maar ineens werd in een Statenbrief meegedeeld dat er €600.000 uit een bepaalde reserve naar toe ging. De Staten hadden daar flink minder in te zeggen. Het is goed om na te denken over hoe men dit meer op een lijn kan krijgen.

Mevrouw De Haan wijst erop dat de gedeputeerde bij deze Regiodeal uitgebreid antwoord heeft gegeven op governance. Dit riep geen vragen op. In zijn algemeenheid sluit zij zich wel hierbij aan. De heer Hazeleger bevestigt dat de vragen rond governance goed beantwoord werden. Maar er zijn avonden gediscussieerd over de €10 miljoen aan Foodvalley en bij de €600.000 bedacht het college zelf waar dit geld vandaan moest komen.

Gedeputeerde Bruins Slot dankt de commissieleden voor de gestelde vragen.

De heer Weyers wees erop dat het goed is om bij dergelijke deals de resultaten aan de inwoners en de Staten te laten zien. De opmerking is terecht, het is gemeenschapsgeld dat geïnvesteerd wordt in ontwikkelingen waarvan wij verwachten dat die kennis en informatie opleveren die resulteren in meerwaarde. Na enige tijd moet er een update gegeven worden van wat er gedaan wordt.

Mevrouw Broere benadrukt het belang van de betrokkenheid van de boeren. In een artikel in Nieuwe Oogst stond dat LTO actief bezig is met onderwaterdrainage en daarover in gesprek is met diverse partijen. Dit vraagt continue betrokkenheid en een goede samenwerking, zo komt men met elkaar tot goede oplossingen. Bij dergelijke vraagstukken kan men niet alleen optrekken.

De ChristenUnie vraagt wanneer het uitvoeringsprogramma bodemdaling tegemoetgezien kan worden. De gedeputeerde zegt toe hier later op terug te komen.

Mevrouw De Haan gaat hiermee akkoord.

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) vindt de opmerking van mevrouw Hoek over bodemdaling in verstedelijkt gebied een goede aanvulling. In discussies, ook landelijk, wordt veel gesproken over bodemdaling in het landelijk gebied. Het vraagstuk is echter breder. Men ziet inderdaad op een aantal terreinen dat er hard gewerkt wordt aan het neerleggen van meer stenen, bijvoorbeeld op straten en in tuinen, waardoor water slechter weg kan. Het is goed dat de provincie het initiatief van PvdD en CDA ondersteunt en zich aansluit bij Stichting Steenbreek. Met de organisatie van de landelijke kennisdag wordt ervoor gezorgd dat de kennis beter wordt verspreid.

Wat de Regiodeal betreft: in Woerden en Alphen aan den Rijn is de stedelijke problematiek onderdeel van de Regiodeal. Daar moeten stappen gezet worden.

Het antwoord op de vraag over onderwaterdrainage zit besloten in de opmerking van de heer Hazeleger. Het Veenweiden Innovatiecentrum in Zegveld is al sterk bezig met onderwerpen en projecten waarbij precies wordt bekeken wat de effecten van onderwaterdrainage zijn. Ook wordt gekeken naar de bewustwording die daarbij hoort.

De gedeputeerde hoopt de documentaire van de Omroep Friesland nog te kunnen zien.

Desgevraagd door mevrouw Vrieling licht de gedeputeerde toe dat de Regiodeal juist onderdeel is van het meer kennis en informatie opdoen over bodemdaling in het kader van het coalitieakkoord. Ook in de uitwerking van de Visie Bodemdaling zal dit een belangrijk onderdeel vormen.

In antwoord op de vraag over financiën van de heer Hazeleger licht de gedeputeerde toe dat het gaat om geld dat al aan diverse projecten was besteed. Dat is ingebracht in de Regiodeal omdat daarmee een multiplier veroorzaakt wordt. Omdat de bestedingen al goedgekeurd waren door de Staten, hebben GS dit niet nogmaals aan de Staten voorgelegd.

Mevrouw [De Haan](#) vraagt of het budget van de provincie voor bodemdaling ingezet wordt voor de Regiodeal. Dat kan in een aantal opzichten ten koste gaan van de eigen doelen. Zij zou daar graag een stuk verantwoording van willen zien, gevoegd bij de vraag van de ChristenUnie over de Visie Bodemdaling in relatie tot het uitvoeringsprogramma.

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) zegt toe dit mee te nemen in de memo.

De [voorzitter](#) sluit de bespreking van dit agendapunt af.

3. Informatiesessie PAS

3.1 [SB uitspraken Raad van State m.b.t. PAS](#)

3.2 [SB bekrachtiging afspraken Bestuurlijk Overleg PAS](#)

De [voorzitter](#) laat weten dat de twee opwaarderingen tijdens de behandeling van dit agendapunt worden besproken. Mochten de vragen niet geheel beantwoord worden, dan wordt hier achteraf een oplossing voor gezocht.

De commissieleden gaan hiermee akkoord.

De informatiesessie vindt plaats na de vergadering.

Het verslag van de informatiesessie wordt apart bijgevoegd.

4. Ter kennisname stukken

4.1 [Ingekomen brief m.b.t. wijziging gemeente Baarn](#)

4.2 [Memo marinierskazerne Doorn](#)

4.3 [Uitnodiging U10 beraad op 3 juli 2019](#)

5. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de [voorzitter](#) de vergadering.